

TÜRKİYE - GANA STRATEJİK DİYALOĞU

“Düşünce Diplomasisi:
Yeni Dünya Yeni Ufuklar”

TÜRKİYE - GANA STRATEJİK DİYALOĞU

VİZYON BELGESİ (TASLAK)

TÜRKİYE - GANA STRATEJİK DİYALOĞU

“Düşünce Diplomasisi: Yeni Dünya Yeni Ufuklar”

(Türkiye - Gana)

Dünyadaki temel trendlere bakıldığında “toprak ve makineyi” takiben “bilgi ve bilgiye dayalı ürünler” temelli yeni ekonomi çağında küresel rekabet “mikro-milliyetçilik”, “entegrasyon” ve “öngörülemezlik” üzerinden gelişmekte, hayatın ve devletin yeni doğasını belirleyen meydan okumaların; “kaynak ve paylaşım krizi”, “üretim-tüketim-büyüme” formülünün sürdürülemezliği, Çin kaldırıcı ile “orta sınıfın tasfiyesi”, “enerji, su ve gıda güvensizliği”, hayatın her alanında “4. boyuta geçiş”, “işgücünde insan kaynağının tasfiyesi”, değişen devlet doğası ve beklenti yönetimi temelinde “sert güçten yumuşak ve akıllı güce geçiş” olduğu temel referanslar olarak şekillenmektedir.

Tüm bu temel parametreler içerisinde, teknolojideki dönüşümler; yapay zeka, sanal/artırılmış gerçeklik ve mobilite merkezli gelişerek tüm insan hayatını ve doğasını değiştirmeye adaydır. “Endüstri 4,0” ve “Toplum 5,0” kavramlarının dünyanın dönüşümünü endüstri ve toplum boyutları ile yönetmek açısından önemli başlıklar olduğu aşikârdır. Bir diğer etken de Çin’in dünya sahnesinde her geçen gün etkinleşmeye başlamasıyla oluşturduğu türbülanstır. Yeni İpek Yolu projesi “Kuşak ve Yol”; hem karadan hem denizden yüzde fazla ülkeyi ilgilendiren bir küresel entegrasyon projesi olarak şekillenmekte, iktisadi pastanın dağılımını kalıcı olarak değiştirmektedir. Orta sınıfı olmayan ülkelerde, otoriter rejimler ya da kaos, iki seçenek olarak önümüzde durmaktadır. Bölgesel ve küresel güvenlik anlamındaki iş bölümünün nasıl yapılacağı ve bedellerinin nasıl paylaşılacağı da önümüzdeki dönemin tartışma konuları olmaya adaydır.

Güvenlik üzerinden yeni ittifakların gelişmesi ise başat ülkelerin aldıkları risklerden ve inisiyatiflerden okunabilmektedir. Mülkiyet ve güç kavramlarının niteliği ile iş modeli tarihsel olarak değişmektedir. “Başarıda Başarısızlık” sendromu yaşayan AB’nin geleceğini; Brexit sonrası Batı’da yeniden canlanan kamplaşmanın sonuçları belirleyecektir. Tüm bu gelişmelerle birlikte, “Güvenliğin Ekosistemi”, hukukuyla birlikte değişmektedir. “Güvenlik - Demokrasi” ikilemini bundan sonra çok daha fazla yaşanacaktır. Çünkü orta sınıfı eriyen ve güvenlik eksenini sofistike bir zemine kayan ülkelerde demokrasinin yaşatılması zordur. “Güvenlik bize otoriter rejimler mi getirecek” sorusunun daha fazla tartışılması gerekmektedir.

Türkiye; 84 milyonluk nüfusu, gelişerek büyüyen ekonomisi ve Afro-Avrasya ana kıtası ortasındaki jeostratejik konumu ile öne çıkmaktadır. Avrupa, Karadeniz, Kafkaslar, Asya, Orta Doğu ve Afrika ülkeleri ile arasındaki tarihî, siyasi ve kültürel bağları, Birleşmiş Milletler başta olmak üzere uluslararası alanda yükselen aktivitesi, NATO, AGIT ve CICA gibi örgütlerin önemli üyelerinden olması ve son dönemde geliştirdiği aktif dış politikası ile küresel platformda önemi gittikçe artan bir aktör hâline gelmiştir.

TÜRKİYE - GANA STRATEJİK DİYALOĞU

Gana ise Batı Afrika'daki stratejik konumu, 29 milyonluk nüfusu, dinamik insan kaynağı, büyüyen ve gelişen ekonomisi, BM, Afrika Birliği, İngiliz Milletler Topluluğu, ECOWAS gibi uluslararası örgütler içerisindeki saygın konumu ile kıtasal ve küresel düzeyde dikkat çeken bir ülke görünümündedir. Kişi başına düşen gelir 2.210 dolar seviyesindedir. Gana, Batı Afrika'nın ikinci büyük ekonomisidir. Ekonomik olarak Batı Afrika Bölgesi'nde en fazla sermaye çeken ülkeler sıralamasında da ikinci olarak yer almaktadır.

Zengin doğal kaynaklara sahip Gana'nın ekonomisinde GSYİH'nın yaklaşık üçte birini tarım ve madencilik sektörü teşkil etmekte, ihracat kalemlerinin büyük bir kısmını kakao ve altın oluşturmaktadır. Gana Afrika'nın ikinci en büyük altın üreticisi ve dünyanın ikinci en büyük kakao üreticisidir. Ülkeden 2011 yılından itibaren petrol ihracatı da başlamıştır. GSYİH'sı 65,19 milyar dolar olan Gana'da ekonominin temel sektörü tarımdır. Tarımın GSYİH'a katkısı %35 seviyesindedir. Hizmetler sektörü GSYİH'dan %30 pay almakta olup, sanayinin GSYİH'a katkısı %25; sanayi sektörü içinde yer alan madencilik ve petrol sektörünün ise payı %10 düzeyindedir. Son yıllarda, yabancı yatırımları ülkeye çekebilmek için bir dizi reform gerçekleştirmiştir.

Türkiye - Gana diplomatik ilişkileri 1958 yılında başlamıştır. TC Akra Büyükelçiliğinin 1 Şubat 2010 tarihinde faaliyete geçmesiyle, Türkiye - Gana ikili siyasî ilişkilerinde önemli bir canlanma gözlemlenmektedir. Bu çerçevede, Türkiye'nin 11. Cumhurbaşkanı'nın 2011'de Gana'ya gerçekleştirdiği resmî ziyaret, iki ülke arasında bu düzeyde gerçekleştirilen ilk ziyaret olmuştur. Ziyaret vesilesiyle, Askeri İşbirliği Çerçeve Anlaşması, Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşma, Hava Ulaştırma Anlaşması, Diplomatik Pasaport Hamilleri için Vizelerin Karışıklı olarak Kaldırılmasına Dair Anlaşma ve Dışişleri Bakanlıkları arasında Siyasi İstişare Mekanizması Kurulmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası imzalanmıştır. Müteakiben 2013 yılının başında Gana Cumhurbaşkanı John Dramani Mahama'nın Türkiye ziyareti ilişkileri yeni bir aşamaya taşımıştır.

Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 2016 tarihlerinde gerçekleştirdikleri Gana ziyareti, iki ülke ilişkilerinde yeni bir dönüm noktası oluşturmuştur. Eşlik eden 150 kadar Türk iş insanı ile Ganalı iş insanlarının hazır bulunduğu bir İş Forumu düzenlenmiştir.

Türkiye - Gana ikili ticaretinde, 2019 yılında ticaret hacmi 471 milyon dolar, ticaret açığı ise Türkiye lehine 371 milyon dolar olmuştur. İki ülke arasındaki ticaret her yıl artış göstermektedir. Gana, bu suretle, Sahraaltı Afrika'da Türkiye'nin üçüncü ticarî ortağı haline gelmiştir. Türkiye'nin Gana'ya ihraç ettiği başlıca ürünler; çimento, makarna, izole edilmiş kablo ve teller, un, demir çelik ürünleri, kimyasal gübre ve petrol yağlarıdır. Gana'nın Türkiye'ye ihraç ettiği başlıca ürünler; kakao ve kakao ürünleri, soya fasulyesi, pamuk ve altındır. Gana'da 150 civarında Türk firması faaliyet göstermektedir. Öne çıkan sektörler, enerji ve müteahhitliktir. THY'nin İstanbul-Akra-İstanbul arasında haftada 7 gün doğrudan uçuşu bulunmaktadır.

TÜRKİYE - GANA STRATEJİK DİYALOĞU

Öte yandan, Türkiye ve Gana Afrika'da jeopolitik ve güvenlik alanlarında ortak çıkarlara sahiptirler. Enerji güvenliği ihtiyacı göz önüne alındığında, bu bölgelerde barış ve güvenliğin sağlanması her iki ülkenin çıkarı için gereklidir. Türkiye ve Gana'nın son dönemde yakaladıkları büyüme hızları her iki ülkeyi ekonomik anlamda da birbirlerini daha fazla dikkate almaya zorlamaktadır. Gana için Türkiye Balkanlar, Orta Doğu ve Orta Asya'da iyi bir ekonomik ortaktır. Türkiye ise Gana'yı siyasi, ekonomik ve güvenlik ile ilgili alanlarda karşılıklı ilişkilerin güçlendirilmesi gereken bir partner olarak görmektedir. Türkiye Afrika ülkeleri ile ilişkilerini geliştirme konusunda da Gana'nın işbirliğine özel bir önem atfetmektedir. Bu bağlamda Türkiye Afrika Birliği gibi örgütler bünyesinde Gana ile iş birliğine büyük bir önem vermektedir.

Her iki ülke kritik öneme sahip uzun vadeli çıkarların sürdürülebilirliği açısından etkili bir stratejik işbirliği geliştirebilir. Bu noktada iki ülke ilişkilerini daha geniş bir perspektiften ele alma ihtiyacı vardır. Pek çok güç merkezinin ortaya çıkmaya başladığı ve ülkeler arası ilişkilerde çok boyutluluğu zorunlu kılan dünya güç sistematığı içerisinde Türkiye - Gana ilişkilerinin ideal bir noktaya taşınabilmesi için, yalnızca siyasi ve stratejik temelli değil, ekonomi başta olmak üzere her parametrede karşılıklı derinlik oluşturacak bir yapı üzerine odaklanması gerekmektedir.

İki ülkenin, bölgesel meselelere çözüm bulunması hususunda işbirliği içinde çalışmalarına duyulan ihtiyaç da derinden hissedilmektedir. Çok boyutlu şekillenen dünya güç sistematığı içerisinde Türkiye - Gana ilişkilerinin ideal bir noktaya taşınabilmesi için, yalnızca siyasi ve stratejik temelli değil, her parametrede karşılıklı derinlik oluşturacak bir yapıya doğru yönelmesi gerekir. Bu bağlamda sektör temsilcilerini stratejik boyutu da kapsayan bir yaklaşımla bir araya getirecek olan **Türkiye - Gana Stratejik Diyalogu** önemli bir işlev görecektir.

Ana Tema

Düşünce Diplomasisi: Yeni Dünya Yeni Ufuklar

Alt Temalar

Yeni Dengeler Yeni Ekonomi

Türkiye - Gana Ekonomik İlişkileri: Fırsatlar ve Engeller

Altyapı ve Müteahhitlik Hizmetleri

Sağlık Yatırımları ve Sağlık Turizmi

Enerji, Su ve Gıda Güvenliği ve İnsani Kalkınma

Enerji Politikaları: Jeopolitik ve Güvenlik Sonuçları

Sosyal, Ekonomik ve Politik Gelişmeler

TÜRKİYE - GANA STRATEJİK DİYALOĞU

Afrika Ülkeleri Düzeyinde Türkiye – Gana İşbirliği
Kaynaklar Sistemi; Karşılıklı Tamamlayıcı Fırsatlar
Teknoloji Paylaşımı, Akademik ve Kültürel İşbirliği
Çok taraflı İşbirliği Perspektifleri
Sivil Toplum İşbirliği Perspektifi

Öncelikli Sektörler

Kamu Diplomasisi Eğitim ve Dil
Kültür ve Turizm
İnşaat, Müteahhitlik ve Altyapı
Sağlık ve Sağlık Turizmi
Enerji, Petrokimya ve Yatırımlar
Lojistik, Ulaştırma ve Haberleşme
Bankacılık ve Finans (Stratejik Yatırım Fonu)
Ekonomi ve Ticaret
Medya ve İletişim
Bilim ve Teknoloji
Marka Şehirler ve Çevre
Savunma ve Uzay Sanayii

ÇALIŞMA VE ETKİNLİKLER (TASLAK)

Yöntem

Tümevarım, Katılımcılık ve Ekonomik Derinleşme

Türkiye - Gana Akil Kişiler Kurulu Toplantıları/Çalışmaları

Kapasite ve Ekosistem Envanteri Oluşturulması

Araştırma Projeleri ve Raporlarının Hazırlanması

Pro-aktif Politika Önerileri Geliştirilmesi

TÜRKİYE - GANA STRATEJİK DİYALOĞU

Yuvarlak Masa Toplantıları/Çalıştayları

Çok Taraflı Çalıştaylar/Çalışmalar

Sektör Çalıştayları/Etkinlikleri

Uygulamalı İnteraktif Modellemeler

Stratejik Raporlar

Sektör çalışmalarının iki ülke karar alıcıları, özel sektörü, medyası ve kamuoyu için stratejik raporlar olarak yayımlanması. Literatür ve hafıza desteği sağlanması.

Medya Konferansları

Diğer Akademik Çalışmalar

Stratejik Rapor, Kitap, Makale, Tez vb. Akademik Çalışmalar